

АВТОРИ

Андросова-Байда Дарина Олександрівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту ім. акад. В. Лазаряна.

Арасланова Сніжана Миколаївна – аспірант Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Барабаш Наталія Олександрівна – кандидат історичних наук, доцент, завідувачка кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія».

Бібіков Дмитро Валентинович – провідний науковий співробітник відділу археології Вишгородського історико-культурного заповідника.

Блакитний Максим Михайлович – учений секретар Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарновського.

Бойко Наталія Олексіївна – аспірант Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Бойченко Світлана Геннадіївна – аспірант кафедри історії та археології України Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Бондар Олександр Миколайович – старший науковий співробітник Інституту історії, етнології та правознавства імені О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Вечерський Віктор Васильович – кандидат архітектури, заступник директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей Міністерства культури України.

Галь Богдан Олександрович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та політичної теорії Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет».

Герасимчук Олександр Михайлович – асистент кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Герасько Марина Олександрівна – науковий співробітник Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця», аспірант Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Голяка Геннадій Петрович – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри педагогіки і психології початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Горенко Лариса Іванівна – кандидат мистецтвознавства, доктор філософії (Ph.D), старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу культурологічних досліджень Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії, професор НАКККиМ, відмінник освіти України, заслужений діяч мистецтв України.

Горох Микола Володимирович – старший науковий співробітник Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарновського.

Горохов Сергій Вікторович – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри освітньої політики Інституту політології та права Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.

Горькова Анастасія Олексіївна – аспірант Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Гриценко Андрій Петрович – заступник директора Слоутського навчально-виховного комплексу Глухівської районної ради, аспірант Бердянського державного педагогічного університету.

Гріффен Леонід Олександрович – доктор технічних наук, професор, провідний науковий співробітник Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Демиденко Надія Михайлівна – кандидат історичних наук, завідувачка кафедри гуманітарних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ.

Дімнік Мартін – професор, декан Понтифікального інституту середньовічних студій Торонтського університету у м. Торонто в Канаді, фінансовий директор проекту розкопок у Батурині від канадських спонсорів.

Доманова Ганна Сергіївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Єсюнін Сергій Миколайович – кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник Хмельницького обласного краєзнавчого музею, дійсний член Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України Національної академії наук України.

Жукова Олена Вікторівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри музеєзнавства та пам'яткознавства Харківської державної академії культури.

Зозуля Сергій Юрійович – старший науковий співробітник, керівник Північно-Східного регіонального відділення Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Івакін Всеволод Глібович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Центру археології Києва Інституту археології Національної академії наук України.

Ігнатенко Ігор Михайлович – науковий співробітник Дочірнього підприємства «Старожитності Полісся» Державного підприємства «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології Національної академії наук України.

Калашник Євген Станіславович – аспірант Центру пам'яткознавства Національної академії наук України.

Карманов Юрій Олексійович – науковий консультант Реставраційної ділянки Свято-Георгіївського Кочержинського жіночого монастиря (Уманський район Черкаської області).

Кисла Світлана Вікторівна – доцент кафедри академічного та естрадного вокалу Київського університету ім. Б. Грінченка, заслужена артистка України.

Коваленко Ольга Олександрівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Коваленко Юрій Олександрович – завідувач науково-дослідного відділу Національного заповідника «Глухів».

Ковальова Надія Олександрівна – молодший науковий співробітник Національного заповідника «Глухів», аспірантка кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету ім. А. Макаренка.

Константинов Володимир Олександрович – кандидат технічних наук, старший науковий співробітник Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Кужельна Олена Валеріївна – головний спеціаліст організаційного відділу виконавчого апарату Шосткинської районної ради Сумської області.

Лавріненко Лідія Іванівна – кандидат історичних наук, доцент Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського.

Лаєвський Артем Сергійович – науковий співробітник Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарновського, аспірант кафедри історії та археології України Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Лебедева Юлія Олександрівна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії.

Любич Олександр Анатолійович – кандидат історичних наук, старший викладач Чернігівського юридичного коледжу Державної пенітенціарної служби України.

Мезенцев Володимир Ігорович – кандидат історичних наук (еквівалент Ph. D.), науковий співробітник Канадського Інституту Українських Студій (м. Торонто, Канада), виконавчий ди-

ректор Батурицького українсько-канадського археологічного проекту від канадської сторони та співкерівник розкопок у Батурині.

Мельник Маргарита Олександрівна – науковий співробітник Національного заповідника «Глухів».

Михайличенко Микола Анатолійович – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри державно-правових дисциплін та українознавства Сумського національного аграрного університету.

Михалюк Оксана Іллівна – головний спеціаліст відділу взаємодії з міжнародними організаціями Управління міжнародного співробітництва Міністерства культури України, здобувач Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Мицик Юрій Андрійович – доктор історичних наук, професор, завідувач відділу пам'яток княжої та козацької доби Інституту української археографії та джерелознавства Національної академії наук України.

Мірошниченко Олександр Миколайович – науковий співробітник Національного заповідника «Глухів», аспірант Центру пам'ятокознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Мошик Ірина Вікторівна – кандидат історичних наук, учений секретар Національного заповідника «Глухів».

Назарова Віра Валеріївна – генеолог, засновник сайту «Вихованцям глухівських гімназій присвячується...», співзасновник генеалогічного порталу «Єврейські корні».

Нікітіна Ірина Віталіївна – кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник Національного музею героїчної оборони і визволення Севастополя.

Ночовний Юрій Володимирович – аспірант Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Ольговський Сергій Якович – кандидат історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України та музеєзнавства Київського національного університету культури і мистецтв.

Попружна Алла Василівна – викладач циклу гуманітарних та соціально-економічних дисциплін Чернігівського юридичного коледжу Державної пенітенціарної служби України, аспірант кафедри історії та археології Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка.

Потапенко Максим Васильович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та політології Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Пригорницька Олена Юріївна – аспірантка кафедри історії та археології Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Прохоров Дмитро Анатолійович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Кримського відділення Інституту сходознавства ім. А. Кримського Національної академії наук України м. Сімферополь.

Рахно Олександр Якович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії та археології України Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Реброва Наталія Борисівна – генеральний директор Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця», аспірант кафедри історії та археології Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Рожкова Людмила Іванівна – кандидат історичних наук, доцент Сумського національного аграрного університету.

Сидоренко Ольга Сергіївна – аспірантка кафедри історії та археології України Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Степенькін Станіслав Юрійович – кандидат історичних наук, завідувач історичного музею Корсунь-Шевченківського державного історико-культурного заповідника.

Тараненко Сергій Пантелійович – науковий співробітник Центру археології м. Києва Інституту археології Національної академії наук України.

Тарасенко Інна Юріївна – кандидат історичних наук, науковий співробітник відділу пам'яток княжої та козацької доби Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського Національної академії наук України.

Терлецький Віктор Володимирович – член Національної спілки письменників України, краєзнавець, м. Шостка.

Токарєв Сергій Анатолійович – науковий редактор комунального закладу зі створення Чернігівського тому енциклопедичного видання «Звід пам'яток історії та культури України» Чернігівської обласної ради.

Толкачова Оксана Олексіївна – науковий співробітник Корюківського історичного музею.

Торубара Аліна Олексіївна – аспірантка кафедри історії та археології України Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Тригуб Олександр Олександрович – молодший науковий співробітник Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній», аспірант кафедри історії та археології України Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Фомська Світлана Михайлівна – аспірантка кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Хаценко Олександр Олексійович – викладач Чернігівського базового медичного коледжу.

Ципляк Наталія Олегівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології та краєзнавчо-туристичної роботи Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Чугасва Ірина Костянтинівна – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Протоієрей Чурочкін Олександр Анатолійович – кандидат богослов'я, настоятель церкви Різдва Пресвятої Богородиці с. Нова Слобода Путивльського району Сумської області, науковий співробітник краєзнавчого музею Державного історико-культурного заповідника у м. Путивлі.

Шаповаленко Євгеній Юрійович – аспірант кафедри історії та археології України Інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Шара Любов Миколаївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії Центрально-Східної Європи Інституту історії, етнології та правознавства імені О.М.Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка.

Шишкіна Юлія Андріївна – молодший науковий співробітник Національного заповідника «Глухів».

Шолуха Олександр Миколайович – викладач Миргородського художньо-промислового коледжу імені М. Гоголя Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка.

Щербина Світлана Вікторівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології та краєзнавчо-туристичної роботи Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Юрченко Сергій Борисович – директор Науково-дослідного інституту історії архітектури та містобудування.

Яненко Анна Сергіївна – кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

СІВЕРЩИНА В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Збірник наукових праць

Випуск 7

Технічний редактор – *С.П. Жукова*
Дизайн обкладинки – *Ю.В. Москаленко*
Комп'ютерне складання – *В.В. Ісаєв*
Коректура – *С.П. Жукова, В.І. Мошик*

Редакційна колегія збірки залишає за собою право на стилістичне, лексичне, орфографічне та пунктуаційне редагування матеріалів. Надіслані авторами рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з авторами на сторінках збірки не ведеться. За достовірність фактів, посилань, приміток, коментарів відповідає автор (автори) публікації. Редакція не завжди поділяє точку зору автора (авторів) публікації.

Підписано до друку 29.04.2014 р.
Формат 60 x 84/8.
Ум. друк. арк. 38,13. Обл.-вид. арк. 43,47.
Наклад 200 прим.
Зам. № 31.

Видавець

Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК
(Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 2429 від 07.02.2006 р.);
вул. Лаврська, 9, корп. 19, м. Київ, 01015, Україна;
тел.: +380(44) 2807879; e-mail: m-center@ukr.net

Виготовлювач

ТОВ «ВІО-поліграфісти»
пров. Лікарський, 7Б, м. Ніжин, 16600, Україна;
тел./факс: +380 (4631) 71498, e-mail: olgavlasenko2008@rambler.ru

УДК 94(477.5)+908(477.5)